

JURRIAAN COOIMAN

«ΠΩΣ Η ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΘΑ ΓΙΝΕΙ... ΕΛΛΗΝΙΚΗ»

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής του CULTURESCAPES μας μιλάει για το πολύ σημαντικό φεστιβάλ, που αυτό το φθινόπωρο θα ταξιδέψει τον ελληνικό πολιτισμό στη Βασιλεία και σε άλλες πόλεις της Ελβετίας.

A Greek autumn in Basel

The cultural director of CULTURESCAPES talks to Blue about this very significant festival taking Greek culture to Basel and other Swiss cities this autumn.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΑΣΟΥΛΑ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ, ΠΟΡΤΡΕΤΑ: ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΖΑΒΟΣ / BY TASSOULA EPTAKILI, PORTRAITS: VANGELIS ZAVOS

ΒΑΣΙΛΕΙΑ, η τρίτη μεγαλύτερη πόλη της Ελβετίας. Χτισμένη σε ένα σταυροδρόμι -στα σύνορα με τη Γερμανία και τη Γαλλία-, φημίζεται για τη μεσαιωνική αρχιτεκτονική της και την πληθώρα των πολιτιστικών ιδρυμάτων της. «Πόλη των μουσείων» την αποκαλούν - και όχι άδικα. Αυτό το φθινόπωρο, για δύο μήνες, η Βασιλεία θα γίνει... ελληνική χάρη στο Culturescapes, ένα μοναδικό, πολυθεματικό πολιτιστικό φεστιβάλ που φιλοδοξεί να ξεναγήσει το κοινό (στη Βασιλεία, αλλά και σε άλλες δεκατέσσερις ελβετικές πόλεις) στο ελληνικό πολιτισμικό τοπίο. Για 8 εβδομάδες -από τις 5 Οκτωβρίου έως τις 3 Δεκεμβρίου- το Culturescapes Greece 2017, χορηγός του οποίου είναι η AEGEAN, θα παρουσιάσει Έλληνες καλλιτέχνες και εγχώριες παραγωγές από όλες τις μορφές τέχνης -εικαστικά, μουσική, θέατρο, χορό, κινηματογράφο, λογοτεχνία- σε περίπου 200 events! Το πρόγραμμα περιλαμβάνει επίσης από διαλέξεις μέχρι γευστικές δοκιμές ελληνικών προϊόντων και φαγητών.

Ο Jurriaan Cooiman, καλλιτεχνικός διευθυντής του Culturescapes, δεν κρύβει την ανυπομονησία του για το φετινό φεστιβάλ. Αν και δεν αποδέχεται πλήρως αυτόν τον όρο. «Δεν έχουμε τα χαρακτηριστικά ενός συνηθισμένου φεστιβάλ: δεν περιοριζόμαστε μόνο σε μία πόλη, καλύπτουμε πολλούς τομείς, έχουμε μεγάλη διάρκεια. Στην πραγματικότητα είμαστε ένα αντι-φεστιβάλ», λέει γελώντας. Τον συναντήσαμε στην Αθήνα, σε ένα από τα πολλά ταξίδια του στη χώρα μας, στο πλαίσιο της προετοιμασίας του Culturescapes, και μας μίλησε για τον σημαντικό θεσμό αλλά και για τον ίδιο.

Γεννήθηκε στην Ολλανδία. Η πρώτη του επαφή με την Ελλάδα έγινε στα θρανία. «Μαθητής στο Ρότερνταμ διδάχτηκα πολλά από τους δασκάλους μου για τους αρχαίους Έλληνες: για την ιστορία, τη μυθολογία, τη φιλοσοφία, τις τραγωδίες. Ιδιαίτερα εντυπωσιάστηκα από τον μύθο του πολυμήχανου Οδυσσέα. Πάντα είχα στο μυαλό μου να γνωρίσω καλύτερα τη χώρα σας. Και να που μου δόθηκε η ευκαιρία να το κάνω σε μια περίοδο μεγάλων προκλήσεων, και για την Ελλάδα αλλά και για την υπόλοιπη Ευρώπη».

Το Culturescapes ξεκίνησε το 2003 με «πρωταγωνίστρια» τη Γεωργία. «Ήταν επεισοδιακό το ξεκίνημά μας, γιατί τότε ξέσπασε η Επανάσταση των Ρόδων, κατά του προέδρου Σεβερντνάντζε», με ενημερώνει ο συνομιλητής μου. Μέχρι σήμερα έχει εξερευνήσει το τοπίο του πολιτισμού σε 13 χώρες, με πιο πρόσφατη την Ισλανδία. Ήταν ετήσιο. Από το 2015 έχει γίνει διετές. «Ευτυχής συγκυρία, γιατί είχα περισσότερες ευκαιρίες να επισκεφτώ την Ελλάδα, να γνωρίσω καλλι-

BASEL, Switzerland's third-largest city and its tripoint with France and Germany, is renowned for its medieval architecture and many cultural institutions. Basel is widely known as the city of museums, a justifiable nickname. This autumn, Basel will, in a way, turn Greek over a two-month period courtesy of Culturescapes, a unique multidisciplinary cultural festival devoted to intercultural exchange. The event's aim will be to present to the people of Basel, as well as a further 14 Swiss cities, Greece's modern cultural landscape. Over the course of eight weeks, from October 5 to December 3, Culturescapes Greece 2017, sponsored by AEGEAN, will host approximately 200 events by Greek artists, including local productions and covering all disciplines - visual arts, music, theatre, dance, film and literature. Also on the agenda are lectures and Greek food and beverage tasting shows.

In an interview with Blue during one of his many trips to Greece for the event's preparations, Jurriaan Cooiman, the artistic director of Culturescapes, could not conceal his impatience and excitement for the launch of this year's festival, a category he does not fully accept. "We don't possess the attributes of an ordinary festival. We're not limited to just one city. Rather, we cover many artistic domains, and run over an extended period of time. In actual fact, we put on an anti-festival," he noted with a laugh.

Born in the Netherlands, Cooiman first became acquainted with Greece at school. "While going to school in Rotterdam, I was taught many things about the ancient Greeks by my teachers - the history, mythology, philosophy, tragedies. I was particularly impressed by the story of the ingenious Odysseus," he recalled. "I always wanted to get to know Greece better and, as things turned out, ended up been given the opportunity to do so during a time of major challenges, both for Greece and the rest of Europe."

Culturescapes was founded in 2003, with Georgia selected for the inaugural event's cultural exchange with Switzerland. "The beginning was difficult, as it coincided with the Rose Revolution," Cooiman recalled. To date, the event has explored the cultural landscapes of 13 countries. Initially an annual event, Culturescapes switched to a biennial cycle in 2015. "This was a fortunate development as it provided me with more opportunities to visit Greece, meet the artists, and prepare. The intensive research I conducted over three years fully justified the decision to select your country as the subject of this

**ΔΥΟ ΜΗΝΕΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΣΤΗΝ ΕΛΒΕΤΙΑ**

Η πρεμιέρα θα γίνει με τη νέα παράσταση του Δημήτρη Παπασιωάννου, «Ο μεγάλος Δαμαστής» (5, 7 και 8/10), στο Kaserne της Βασιλείας. Θα ακολουθήσουν αρκετές παραστάσεις χορού και θεάτρου, ανάμεσά τους η «Καθαρή πόλη» των Ανέστη Αζά και Πρόδρομου Τσινικόρη (9/11 Kurtheater Baden, 14/11 Theater Chur, 17-18/11 Kaserne Basel) και «Το Ινστιτούτο της Παγκόσμιας Μοναξιάς» της ομάδας Blitz (22/11 Theatre Tuchlaube Aarau, 24-25/11 Kaserne Basel). Όσον αφορά τα εικαστικά, για πρώτη φορά το Culturescapes συμμετέχει στη Regionale, την ετήσια έκθεση με έργα καλλιτεχνών από τη «γειτονιά» της Βασιλείας (Ελβετία, Γερμανία και Γαλλία). Δύο καταξιωμένοι Έλληνες θα επιμεληθούν δύο εκθέσεις: ο εικαστικός και αρχιτέκτονας Ανδρέας Αγγελιδάκης (Kunsthalle Basel) και ο συνιδρυτής της Μπιενάλε της Αθήνας και εικαστικός, Ροκα-Υίο (Kunsthau Baselland). Το πρόγραμμα του Culturescapes περιλαμβάνει φυσικά πολλές ακόμα εκθέσεις. Στο μουσικό σκέλος ξεχωρίζουν το αφιέρωμα στον Νίκο Σκαλκώτα (18/10 ρεσιτάλ πιάνου στο Museum Kleines Klingental Basel, 3/12 συναυλία της Sinfonieorchester Basel με τη συμμετοχή του Έλληνα πιανίστα Βασίλη Βαρβαρέσου) και η χορωδία μοναχών από το Άγιον Όρος, που θα παρουσιάσει ορθόδοξους ύμνους και κομμάτια βυζαντινής μουσικής των τελευταίων 1.000 χρόνων σε οκτώ συναυλίες σε όλη την Ελβετία. Τον Νοέμβριο, στις κινηματογραφικές αίθουσες Stadtkino Basel, Xenix Zürich και Kino Rex Bern θα πραγματοποιηθεί μεγάλο αφιέρωμα σε ελληνικές ταινίες των τελευταίων δεκαπέντε χρόνων: των Γιώργου Λάνθιμου, Πάνου Κούτρα, Αθηνάς Ραχήλ-Τσαγγάρη, Αλέξανδρου Αβρανά,

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΤΕΡΠΙΛΑΟΥ

«Καθαρή πόλη» των Ανέστη Αζά και Πρόδρομου Τσινικόρη / "Clean City," by Anestis Azas and Prodromos Tsinikoris

Ελίνας Ψύκου, Σύλλα Τζουμέρκα, Γιάννη Οικονομίδη, Αργύρη Παπαδημητρίου, Γιώργου Ζώη κ.ά. Και η λογοτεχνία δεν θα μπορούσε να λείπει: στις 11/11, στο Literaturhaus Basel, ο βραβευμένος Έλληνας συγγραφέας Πέτρος Μάρκαρης θα συνομιλήσει ενώπιον του κοινού με τον Ελβετό δημοσιογράφο Werner van Gent.

**TWO MONTHS OF
GREEK CULTURE IN
SWITZERLAND**

CULTURESCAPES Greece 2017 will be launched with a new production, "The Great Tamer," by the esteemed experimental theatre stage director and choreographer Dimitris Papaioannou (5, 7 and 8/10, Kaserne Basel). It will be

Ο Δημήτρης Παπασιωάννου στον «Μεγάλο Δαμαστή» / Dimitris Papaioannou in "The Great Tamer"

followed up by numerous dance and theatre productions, including "Clean City" by Anestis Azas and Prodromos Tsinikoris (9/11 Kurtheater Baden, 14/11 Theater Chur, 17-18/11 Kaserne Basel) and "Institute of Global Loneliness" by the Blitz theatre group (22/11 Theatre Tuchlaube Aarau, 24-25/11 Kaserne Basel). As for the visual arts agenda, Culturescapes is, for the first time, taking part in Regionale, an annual exhibition presenting work by artists from the wider region of Switzerland, Germany and France. Two prominent Greek figures will curate exhibitions. Visual artist and architect Andreas Angelidakis will oversee a show at the Kunsthalle Basel and artist Poka-Yio, co-founder of the Athens Biennale, will curate a Kunsthau Baselland event. The Culturescapes agenda includes plenty more exhibitions. A tribute to the 20th-century Greek classical composer Nikos Skalkottas (18/10, piano recital at the Museum Kleines Klingental, Basel; 3/12, Sinfonieorchester Basel concert featuring Greek pianist Vassilis Varvaresos), as well as a series of eight performances throughout Switzerland by a Mt Athos monk choir, which will present Orthodox hymns and Byzantine music from the past thousand years, are the festival's standout musical events. In November, a major tribute to Greek films released over the past 15 years will be staged at the Stadtkino Basel, Xenix Zürich and Kino Rex Bern cinemas. This tribute includes films by Yorgos Lanthimos, Panos Koutras, Athina Rachel Tsangari, Alexandros Avranas, Elna Psikou, Syllas Tzoumerkas, Yannis Economides, Argyris Papadimitropoulos and Yorgos Zois. As for the festival's literature section, highlights include an on-stage discussion between award-winning Greek writer Petros Markaris and Swiss journalist Werner van Gent.

JULIANNE MOMMIERT

τέχνες, να δω εκθέσεις και παραστάσεις, να προετοιμαστώ. Η εντατική έρευνα που έκανα επί τρία χρόνια δικαίωσε απόλυτα την απόφαση να είναι η χώρα σας θέμα της φετινής διοργάνωσης. Η πολιτιστική παραγωγή σας τα τελευταία χρόνια, παρά την κρίση, είναι αξιοθαύμαστη. Βλέπει κανείς τόσο πολλές και ενδιαφέρουσες πρωτοβουλίες - και όχι μόνο καλλιτεχνικές, αλλά και κοινωνικές- πρωτοβουλίες αλληλεγγύης σε Έλληνες που βρίσκονται σε ανάγκη, αλλά και σε πρόσφυγες. Κι αυτό το βρίσκω σπουδαίο και πολύ συγκινητικό».

Ειδικά το θέμα της αλληλεγγύης είναι κομβικό για το Culturescapes Greece 2017. «Ένα από τα ερωτήματα που θέτουμε είναι αν και πώς μπορεί να είναι απάντηση στην κρίση», εξηγεί ο Jurriaan Cooman. «Προσωπικά το πιστεύω ακράδαντα. Αλληλεγγύη είναι το αντίθετο της απομόνωσης. Σημαίνει άνοιγμα, εξωστρέφεια. Δίνει ευκαιρίες για νέες εκκινήσεις, για να χτιστούν καινούργια πράγματα, όχι μόνο στην τέχνη, αλλά παντού, ακόμα και στις επιχειρήσεις. Δείτε πόσες αξιόλογες startups ξεφυτρώνουν κάθε μέρα στην Ελλάδα...»

Η ταυτότητα είναι ένας ακόμα θεματικός πυλώνας. «Κι έχει διπλή

year's event," Cooman remarked. "Your cultural output over the past few years, in spite of the crisis, has been admirable. There have been so many and interesting initiatives, not just artistic, but social too - solidarity initiatives for Greeks in need as well as for refugees. This, for me, is magnificent and very moving."

The subject of solidarity represents a main focus for Culturescapes Greece 2017. "One of the questions we raise is whether solidarity can offer a solution to the crisis and, if so, how," Cooman explained. "Personally, I believe that it can. Solidarity is the antithesis of isolation. It represents openness, extroversion. It offers opportunities for new starts so that new things may be developed, not only in art but all over, even in enterprises. Just look at how many worthwhile startups are mushrooming in Greece every day," he continued.

Identity is another theme of the event. "This subject has two dimensions. On the one hand, identity is everything that unites us - language, history, common values and rituals, among others. But it is also misinterpreted when serving as a reason to isolate all that

«Η Αθήνα είναι υπέροχη, φτάνει να τη δεις πέρα από τα προφανή, να νιώσεις τον παλμό της».

“Athens is wonderful, as long as you manage to see beyond the obvious features. You need to feel its rhythm.”

διάσταση. Από τη μια η ταυτότητα είναι όσα μας ενώνουν: η γλώσσα, η ιστορία, οι κοινές αξίες και συνήθειες, μεταξύ άλλων. Αλλά υπάρχει και η λανθασμένη ερμηνεία της: όταν γίνεται άλλοθι ώστε να απομονώσουμε όσα δεν μπορούμε να ελέγξουμε ή να κατανοήσουμε, όσα μας ενοχλούν ή μας φοβίζουν. Τότε, όποιος έχει διαφορετική ταυτότητα (κοινωνική, εθνική, θρησκευτική), ο ξένος φταίει για όλα. Έτσι γεννιούνται η ομοφοβία, ο εθνικισμός, ο ρατσισμός, η θρησκευτική μισαλλοδοξία...»

Του ζητώ να μου πει τις εντυπώσεις του από την Αθήνα και τα υπόλοιπα μέρη της Ελλάδας που έχει έως τώρα δει. «Η Αθήνα είναι υπέροχη, μια πόλη που αξίζει κανείς να επισκεφτεί: είναι χωνευτήρι πολιτισμών ανάμεσα σε Ανατολή και Δύση, “καμβάς” καλλιτεχνών, πεδίο δημιουργίας αρχιτεκτόνων. Φτάνει να τη δεις πέρα από τα στερεότυπα και τα προφανή. Να μην περιοριστείς δηλαδή μόνο στην Ακρόπολη, αλλά να την εξερευνήσεις, να νιώσεις τον παλμό της. Εγώ είχα την τύχη να τη γνωρίσω έτσι μέσα από τις εκπληκτικές ξεναγήσεις των ανθρώπων του Alternative Tours of Athens. Επισκέφτηκα και το Άγιον Όρος. Είναι υπέροχα τα μοναστήρια του. Και η φύση που τα περιβάλλει ανέγχιτη! Ακολουθείς τα μονοπάτια και σκέφτεσαι ότι έτσι περπατούσαν οι άνθρωποι στον Μεσαίωνα. Νιώθεις σαν να ζεις μέσα σε παραμύθι, στον “Άρχοντα των δαχτυλιδιών”! Το Άγιον Όρος είναι ένας τόσο διαφορετικός, συναρπαστικός κόσμος. Θα έχουμε τη χαρά να φιλοξενήσουμε στη Βασιλεία, για οκτώ συναυλίες, τη χορωδία οκτώ Αγιορειτών μοναχών».

Μιλήσαμε και για άλλα με τον Jurriaan. Για τους εντός Ελλάδας αρωγούς του φεστιβάλ: «Το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, το Ίδρυμα Ωνάση και η AEGEAN από την πρώτη στιγμή μάς εμπιστεύτηκαν και στάθηκαν στο πλευρό μας». Για τον ρόλο της τέχνης: «Είναι να “καταστρέφει” τον εκάστοτε πολιτισμό και να γεννάει καινούργιο». Για τους ήρωές του: «Μολονότι, σύμφωνα με τον μεταμοντερνισμό, όλα πρέπει να αποδομηθούν και να ξαναφτιαχτούν, άρα ήρωες και αυθεντίες δεν επιτρέπονται, εγώ πιστεύω ότι, αν δεν θέλεις να πέσεις στην παγίδα του κυνισμού, πρέπει να πιστεύεις ότι, ναι, ήρωες υπάρχουν. Υπήρξαν άνθρωποι τους οποίους θαυμάζω και με εμπνέουν· που μου έδειξαν έναν διαφορετικό δρόμο, μου δίδαξαν την ενσυναίσθηση. Όπως ο Νέλσον Μαντέλα».

«Και το ελβετικό κοινό; Πώς θα υποδεχτεί τον ελληνικό πολιτισμό;» τον ρωτώ πριν αποχαιρετιστούμε. «Είμαι αισιόδοξος. Οι φιλελληνικές κοινότητες είναι υπολογίσιμη δύναμη στην Ελβετία. Αλλά και πέρα από αυτές, το ενδιαφέρον είναι έντονο, λόγω της γκάμας που καλύπτει το φεστιβάλ», απαντά ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Culturescapes. «Είμαι αισιόδοξος. Και σας περιμένω στη Βασιλεία!»

we cannot control or understand; everything that annoys or scares us. In this case, anybody who has a different identity – social, ethnic, religious – in other words, the outsider, is to blame for all. This breeds homophobia, nationalism, racism, religious intolerance, and so on,” Cooiman pointed out.

Asked about his impressions of Athens and other parts of Greece that he has visited so far, Cooiman commented: “Athens is wonderful. It’s a city that’s really worth visiting; a melting pot of civilisations between east and west; a platform for artists; and a field of creativity for architects – as long as you manage to see beyond the stereotypes and obvious features. You need to not just limit your experience to the Acropolis but also explore the city, feel its rhythm. I had the good fortune of discovering Athens through the marvellous tours offered by the people at Alternative Tours of Athens. I also visited Mt Athos. Its monasteries are amazing and the nature in the surrounding region is unadulterated! You walk along the paths and think: ‘This is what people did during medieval times.’ It feels like you’re part of a fairy tale – Lord of the Rings! Mt Athos is such a different and fascinating world. We will have the pleasure of hosting an eight-member Mt Athos monk choir for eight performances in Basel.”

The artistic director was also keen to praise the support of the event’s Greek sponsors. “From the very beginning, the Stavros Niarchos Foundation, Onassis Foundation and AEGEAN had faith in us and stood by our side,” Cooiman noted. The role of art, Cooiman argued, is to “destroy respective civilisations and create new ones.” Asked about the influence of his mentors and idols, he noted: “Although, according to postmodernism, everything needs to be deconstructed and rebuilt, an approach that does not allow for heroes and leaders, I believe that if you do not want to fall into the trap of cynicism, then, yes, you need to believe that heroes do exist. [Over the years] I have felt admiration for people and they still inspire me. They showed me the way along a different path, taught me empathy, Nelson Mandela being one of them.”

Asked towards the end of the interview how he feels the Swiss public will respond to the Greek-based event, Cooiman responded: “I am optimistic. Switzerland’s many philhellene communities are a considerable force. But, beyond these, a strong, wider interest also exists as a result of the festival’s gamut. So, then, I am optimistic and expecting you in Basel!”